

แนวทางการจัดการผลิตการแสดงแบบมีส่วนร่วม
กรณีศึกษา การแสดงรูปแบบละครเวทีผสมภาพยนตร์
เรื่อง แพร่ง

Participating Production Management of a
Theatre Mixed Film Production: Intersection

พงษ์ศักดิ์ พิมแพนรัก¹

Phongsak Pimpaengrak

ศศิวิมล วงศ์วัฒนเดช²

Sasiwimon Wongwattanadech

พชญ อัคพราหมณ์³

Pachaya Akkapram

^{1,2} นักศึกษาหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Bachelor of Fine and Applied Arts Program in
Performing Arts, Faculty of Fine and Applied
Arts, Khon Kaen University

(E-mail: phongsak_pi@kkumail.com)

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชาศิลปะการแสดง

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Assistant Professor, Department of Performing Arts,
Faculty of Fine and Applied Arts,

Khon Kaen University (E-mail: pachak@kku.ac.th)

Received: 28/05/2022 Revised: 04/08/2022 Accepted: 08/08/2022

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอผลลัพธ์จากกระบวนการสร้างสรรค์การแสดงเรื่อง *แพร่* (*Intersection*) ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อหาแนวทาง และวิธีการจัดการการผลิตการแสดงในรูปแบบละครเวทีผสมภาพยนตร์ที่เหมาะสมต่อสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 การดำเนินงานแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ก่อนผลิตการแสดง ระหว่างผลิตการแสดง และหลังผลิตการแสดง ผลการดำเนินงานพบว่า 1. เกิดแนวทางการจัดการการผลิตแบบมีส่วนร่วมของทีม อันเป็นผลมาจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 โดยบุคลากรในทีมมีจำนวนไม่เกิน 7 คน 2. บุคลากรในทีมต้องเป็นผู้มีทักษะ ประสิทธิภาพ ความรู้ความสามารถ และศักยภาพในการทำงานที่มากกว่าหนึ่งอย่าง เพื่อให้ครอบคลุมกับบทบาทหน้าที่ในกระบวนการผลิต 3. แนวทางนี้เหมาะสำหรับการผลิตการแสดงสื่อผสม หรือภาพยนตร์ที่เป็นกลุ่มขนาดเล็ก

คำสำคัญ: การจัดการกระบวนการผลิต, ละครเวทีผสมภาพยนตร์

Abstract

The article presents the results of the creative process of the *Intersection* display. The main objectives are to find a solution and a procedure for the production of theatre mixed films that are suitable for the COVID-19 epidemic situation. The operation was divided into three stages: pre-production, during production, and after production. The findings indicate that: 1. A team's participating production management has emerged. It resulted from a working style change to be appropriate for the epidemic situation of COVID-19 by having fewer than seven people in the team. 2. Team members must have skills, experiences, knowledge, abilities, and potential for more than one duty

to cover the other roles and responsibilities in the production process.

3. This method is appropriate for theatre mixed film productions or small film groups.

Keywords: Production Management, Theatre Mixed Film

บทนำ

แฟรง (Intersection) เป็นการทดลองสร้างสรรค์การแสดงในรูปแบบละครเวทีผสมภาพยนตร์ มีจุดตั้งต้นจากความสนใจของผู้สร้างสรรค์ และสมาชิกในทีม⁴ โดยได้รับแรงบันดาลใจจากตัวละครก้านแก้ว⁵ ในนวนิยายเรื่อง *หลงไฟ* ของกฤษณา อโศกสิน ซึ่งได้ร่วมกันวิเคราะห์และตีความประเด็นที่พบจากตัวละครแล้วนำไปเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และนำมาเป็นวัตถุดิบในกระบวนการละครดีไวซ์ (Devised theatre) จนกระทั่งได้ตัวละคร “เธอ”⁶ ที่มาจากการทำงานร่วมกันของผู้กำกับการแสดงและนักแสดงหญิง 2 คน

ความคิดริเริ่มของการสร้างสรรค์การแสดง คือ ผลงานการแสดงในรูปแบบละครเวที แต่ด้วยสถานการณ์โควิด-19 ซึ่งไม่สามารถจัดกิจกรรมที่มีการรวมกลุ่มกันมากกว่า 20 คนในพื้นที่ควบคุมสูงสุด และไม่ใช่กิจกรรมที่ได้รับการยกเว้นให้จัดสมาชิกในทีมจึงหารือและลงความเห็นว่าจะปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดงเป็นลักษณะอื่นเพื่อให้เหมาะสมกับประกาศ พรก.ฉุกเฉิน ฉบับที่ 30 (พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน, 2564) และต้องการทดลองหาวิธีการ

⁴ ประกอบด้วยนักแสดงหญิง 2 คน ได้แก่ ณัฐวรรณ รัตนพลที และอรณิชา คมนาคม ผู้กำกับการแสดง คือ พญ อัศพรหมณี

⁵ หญิงสาวผู้มีความทะเยอทะยานและมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงที่พยายามยกระดับชีวิตตนเองให้สูงขึ้น เพราะต้องการความมั่นคงให้กับชีวิต และมีความลุ่มหลงในอำนาจของวัตถุนิยม (จิราติ บุญปวง, ปาริฉัตร จันทัพ, และขวัญชนก นัยจริย, 2562)

⁶ ผู้กำกับการแสดงได้ตีความตัวละคร “เธอ” เป็นสภาวะที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของมนุษย์ที่มีทั้งด้านที่เห็นด้วยและด้านที่เห็นต่างพัฒนาไปสู่ความขัดแย้ง และต่อสู้กันในทั้งโลกของความคิด-จิตใจ และโลกภายนอกกับตัวละครอื่นๆ ซึ่งท้ายที่สุดเธอก็ได้นำพาตนเองไปสู่โลกนาฏกรรมแห่งชีวิต (*แฟรง (Intersection)*, 2564)

สร้างสรรค์การแสดงในรูปแบบใหม่ จึงเลือกผสมผสานละครเวทีกับภาพยนตร์เข้าด้วยกัน ทำให้วิธีการทำงานของผู้สร้างสรรค์ในฐานะผู้อำนวยการผลิตมีความแตกต่างจากการผลิตละครเวทีทั่วไป และเป็นการทำงานบนฐานประสบการณ์ใหม่

กระบวนการจัดการการผลิต เรื่อง แพร่ง (Intersection) จึงเป็นพื้นที่ทดลองออกแบบ ค้นหา และลงมือปฏิบัติทักษะการจัดการการผลิตของผู้สร้างสรรค์ โดยยังคงเป้าหมายสำคัญของบทบาทหน้าที่ผู้อำนวยการผลิต คือ การขับเคลื่อนงานของทีมให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด และสนับสนุนให้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของทีมเกิดเป็นรูปธรรมได้ อีกด้านหนึ่ง ผู้สร้างสรรค์ต้องการค้นหาหลักปฏิบัติของผู้ผู้อำนวยการผลิตที่จะต้องออกแบบ ควบคุม และจัดการการผลิตผลงานการแสดงในรูปแบบละครเวทีผสมภาพยนตร์

วัตถุประสงค์งานสร้างสรรค์

เพื่อหาแนวทางการจัดการการผลิตการแสดงในรูปแบบละครเวทีผสมภาพยนตร์ที่มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์แพร่ระบาดโควิด-19

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางและขั้นตอนการผลิตการแสดงรูปแบบละครเวทีผสมภาพยนตร์ที่เหมาะสมต่อสถานการณ์โควิด-19
2. ผลลัพธ์ที่ได้สามารถนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้ในการผลิตการแสดงรูปแบบที่เหมือนหรือใกล้เคียงกันได้ อาทิ ภาพยนตร์สั้น สารคดี มินิซีรีส์ สื่อวีดิทัศน์ การแสดงสื่อผสม ฯลฯ ที่ต้องอาศัยบุคคลเฉพาะทางด้านศิลปะการละครและภาพยนตร์ในการทำงานร่วมกัน
3. แนวคิดและวิธีการเหมาะสำหรับการจัดการทีมขนาดเล็ก ซึ่งมีจำนวนบุคลากรในทีมไม่เกิน 7 คน เพื่อทำให้เกิดความคล่องตัวในการทำงาน การใช้สมรรถนะของบุคลากรได้อย่างสูงสุด และอยู่ภายใต้เงื่อนไขการควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19

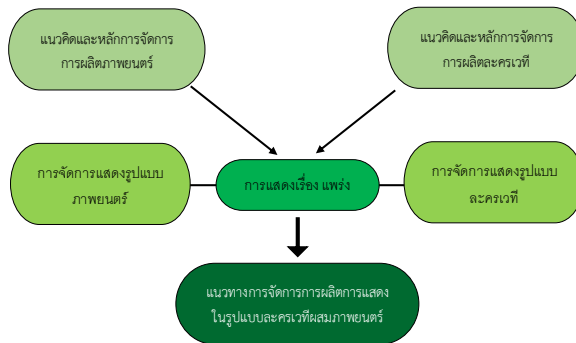
ขอบเขตของงานสร้างสรรค์

ในกระบวนการสร้างสรรค์การแสดงเรื่อง แพร่ง (Intersection) สามารถระบุขอบเขตของงานสร้างสรรค์ ดังนี้

1. รูปแบบการแสดงในลักษณะละครเวทีผสมภาพยนตร์ โดยการแสดงมีความยาว 40 นาที ซึ่งดำเนินงานภายใต้การควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19
2. สถานที่ดำเนินงานหลัก คือ Performing Arts Studio คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และพื้นที่เขตเทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น เป็นพื้นที่หลักที่ใช้ในการถ่ายทำ และเป็นพื้นที่ทดลองสร้างสรรค์ค้นหารูปแบบที่เหมาะสมกับงาน
3. กลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการผลิตการแสดงเป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เกี่ยวกับศิลปะการละครและภาพยนตร์ในขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ซึ่งประกอบไปด้วย 1. นักศึกษาวิชาเอกการละคร 2. นักศึกษาวิชาเอกภาพยนตร์ และกลุ่มผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญ ได้แก่ 3. อาจารย์ที่ปรึกษาด้านละครเวทีและภาพยนตร์
4. ระยะเวลาในการสร้างสรรค์การแสดง คือ 5 เดือน ระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564 ไปจนถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2565

กรอบแนวคิดในการดำเนินงานสร้างสรรค์

แนวคิดและหลักการจัดการการผลิตละครเวทีกับภาพยนตร์ เพื่อให้ทราบถึงหลักคิด หลักปฏิบัติของการจัดการการผลิต การนำมาศึกษา วิเคราะห์ เปรียบเทียบ และเป็นพื้นฐานในการออกแบบแนวคิด และวิธีการจัดการผลิตในกระบวนการสร้างสรรค์การแสดง เรื่อง แพร่ง

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการดำเนินงานสร้างสรรค์

ที่มา: พงษ์ศักดิ์ พิมพ์รัก, ศศิวิมล วงศ์วัฒนเดช, และพชญ อัครพรหมณ์ (2564)

ขั้นตอนการดำเนินงานสร้างสรรค์

1. ขั้นตอนก่อนผลิตการแสดง (Pre-Production)
 - 1.1 วิเคราะห์ลักษณะของการแสดงรูปแบบละครเวทีผสมภาพยนตร์ และการกำหนดบทบาทในทีม
 - 1.2 การคัดเลือกบุคลากรและสร้างทีมผลิตการแสดง
2. ขั้นตอนระหว่างผลิตการแสดง (Production)
 - 2.1 ปฏิบัติการจัดการการผลิต
3. ขั้นตอนหลังผลิตการแสดง (Post-Production)
 - 3.1 กระบวนการการทำงานหลังการผลิต
 - 3.2 การประเมินผลหลังการปฏิบัติการจัดการการผลิต

1. ขั้นตอนก่อนผลิตการแสดง (Pre-Production)

1.1 วิเคราะห์ลักษณะของการแสดงรูปแบบละครเวทีผสมภาพยนตร์ และการกำหนดบทบาทในทีม

การสร้างสรรค์ผลงานการแสดงในรูปแบบละครเวทีผสมภาพยนตร์เป็นการทดลองใช้สื่อ (Media) สองลักษณะ คือ ละครเวทีกับภาพยนตร์มาผสมผสานกัน เพื่อ

สื่อสารแก่นความคิด (Theme) เกี่ยวกับ “ความโลภของมนุษย์ที่นำไปสู่การตัดสินใจที่ผิดพลาด และนำความหายนะมาสู่ตนเอง” โดยสารนี้ได้นำเสนอผ่านตัวละครหญิงที่มีความขัดแย้งภายใน (Inner conflict) ระหว่าง “เงินกับเซ็กซ์” ซึ่งเป็นการปะทะทางความคิด และจิตใจภายในของตนเอง ซึ่งนำไปสู่การปะทะกับตัวละครอื่นในโลกความเป็นจริงด้วยเช่นกัน

หัวใจสำคัญของการแสดง คือ การนำเสนอความจริงภายใน (Inner truth) ของตัวละคร และนำเสนอความจริง (Reality) ของชีวิตผู้หญิงคนหนึ่งที่ต้องประสบพบเจอกับผู้คน และมีวิถีชีวิตที่ยากลำบาก โดยในตอนท้ายของการแสดงได้ชวนตั้งคำถามกับผู้ชมเพื่อขบคิดต่อว่า สาเหตุที่ตัวละคร “เธอ” ถูกฆาตกรรมในโรงแรมมาจากการกระทำของคนอื่นหรือตัวเธอเอง โดยผู้กำกับการแสดงได้เลือกกลวิธีการสร้างสรรค์ที่สามารถขยายให้เห็นโลกภายในจิตใจของตัวละครผ่านพื้นที่ของการแสดงละครเวที และนำเสนอโลกความเป็นจริงผ่านพื้นที่ของภาพยนตร์ ซึ่งทำให้ผู้สร้างสรรค์ได้กลับมาศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการการผลิตละครเวทีกับภาพยนตร์ที่มีขนาดเล็ก และทำความเข้าใจถึงหลักของการทำงานก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงานจริง

ชูโรมาน เวศยาภรณ์ (2541) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ควบคุมการผลิต (Production manager) ว่า “เป็นบุคคลที่คนในทีมเชื่อมั่นให้เข้ามาบริหารจัดการงานและอำนวยความสะดวกได้อย่างมีประสิทธิภาพ” และ Dean (2012) ได้กล่าวว่า “ผู้อำนวยการผลิตเป็นผู้ที่มีทักษะและประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการต้องสามารถทำงานร่วมกันกับผู้กำกับแสดงและทีมงานฝ่ายต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ทั้งยังต้องมีทักษะในด้านการออกแบบ การสื่อสาร และการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าอีกด้วย ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ผู้สร้างสรรค์ในฐานะผู้อำนวยการผลิตต้องปรับตัวและหาวิธีการในการจัดการการผลิตการแสดงเพื่อให้อาจสร้างสรรค์งานได้ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป และในประเทศไทยนั้นรูปแบบการผลิตแต่ละองค์มีความต่างกัน ส่งผลให้การจัดการกระบวนการผลิตมีความต่างกัน ตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบเฉพาะก็มีความต่างกันไป รวมไปถึงหน้าที่ผู้ควบคุมการผลิต” (พชร อาษาศรัย, 2563) แสดงให้เห็นว่าแท้จริงแล้ววิธีการจัดการการผลิตการแสดงนั้นสามารถปรับเปลี่ยนและเกิดรูปแบบที่หลากหลายขึ้นได้

จากการศึกษาการจัดการการผลิตละครเวทีขนาดเล็กสามารถแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1.การเตรียมความพร้อม และการผลิต (Pre-production management) 2.การเตรียมการแสดง และการจัดแสดง (Onsite management) และ 3.การจัดการหลังการแสดง (Post-production management) (ณวิดี เศรษฐเมธิกุล, 2558) ส่วนการผลิตภาพยนตร์ขนาดเล็กสามารถแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1.ก่อนการถ่ายทำภาพยนตร์ (Pre-production) 2.การถ่ายทำภาพยนตร์ (Production) และ 3.หลังการถ่ายทำภาพยนตร์ (Post-production) (ศิญาภัทร์ พระอดิวัฒน์, 2560)

ผู้สร้างสรรค์เห็นว่า กระบวนการผลิตทั้งในส่วนของละครเวที และในส่วนของการผลิตภาพยนตร์นั้นมีขั้นตอนในการจัดการการผลิตที่คล้ายคลึงกัน 3 ขั้นตอน กล่าวคือ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อมก่อนถ่ายทำหรือก่อนการแสดง ขั้นตอนที่ 2 การถ่ายทำหรือเกิดการแสดง และขั้นตอนที่ 3 การทำงานหลังการถ่ายทำหรือการแสดง โดยทั้ง 3 ขั้นตอนสามารถนำไปใช้ในกระบวนการออกแบบการผลิต และวางแผนการจัดการการผลิตได้อย่างเป็นระบบ จึงนำมาใช้เป็นฐานคิดในการวางแผนจัดการกระบวนการผลิต 3 ขั้นตอน และนำไปสู่การตั้งโจทย์ในการขับเคลื่อนงานว่า จะต้องเริ่มออกแบบกระบวนการผลิตในงานครั้งนี้อย่างไร

จากข้อมูลข้างต้นนำไปสู่การกำหนดทีมผลิต โดยผู้สร้างสรรค์ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการผลิต และเริ่มดำเนินการวิเคราะห์สถานการณ์โควิด-19 ในช่วงเริ่มต้นสร้างสรรค์การแสดง การวิเคราะห์รูปแบบการแสดง และเงื่อนไขเรื่องงบประมาณกับจำนวนบุคลากรที่สามารถร่วมกันขับเคลื่อนงาน เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของการสร้างสรรค์การแสดงเรื่อง *แพรว*

กรอบแนวคิดที่ได้จึงเป็นการจัดการการผลิตการแสดงที่มีทีมขนาดเล็ก มีจำนวนบุคลากรในทีมไม่มาก เพื่อให้เกิดสภาพคล่องในการสื่อสาร การใช้สมรรถนะของบุคลากรได้เต็มประสิทธิภาพ และยังคงอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยมีคำถามนำความคิดว่า “กระบวนการผลิตการแสดงรูปแบบละครเวทีผสมภาพยนตร์จะต้องออกแบบและวางแผนอย่างไร เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนงานเป็นระบบและมีขั้นตอนการผลิตที่มีคุณภาพ”

ผู้สร้างสรรค์จึงเริ่มศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่ง และบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานในทีมที่เกี่ยวข้องกับงานละครเวทีกับภาพยนตร์ เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดตำแหน่ง และบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในทีมให้เหมาะสมกับโจทย์และกรอบแนวคิดที่วางไว้ โดยจำนวนบุคลากรในทีมผลิตการแสดงครั้งนี้จะต้องมีจำนวนไม่เกิน 7 คน โดยปรากฏดังนี้

ตารางที่ 1 การกำหนดบทบาทการทำงาน

ตำแหน่ง	บทบาทหน้าที่
ผู้อำนวยการผลิต	จัดหน้าที่ แจกแ่งงานของแต่ละฝ่าย จัดหาผู้สนับสนุนงบประมาณ ดูแลงบประมาณ และควบคุมค่าใช้จ่ายของการผลิต วางแผนและกำกับดูแลงานภาพรวมในทุกขั้นตอน ตัดสินใจในเรื่องสำคัญ การวางแผนและกำหนดการซ้อมการแสดงกับการถ่ายทำ การจัดทำตารางซ้อมและตารางคิวถ่าย จัดหานักแสดง ติดต่อและประสานสถานที่ถ่ายทำ สวัสดิการกองถ่าย ถ่ายภาพและจัดบันทึกระหว่างการปฏิบัติงานเพื่อประชาสัมพันธ์ การตลาด และประเมินผล
ผู้กำกับการแสดง	กำหนดแนวคิดในการเล่าเรื่อง คัดสรรประเด็นในการนำเสนอ ออกแบบกระบวนการพัฒนาการแสดง คัดเลือกนักแสดง ฝึกซ้อมการแสดง การกำหนดภาพรวมของการแสดง ควบคุมคุณภาพของงานให้เป็นไปตามแนวคิด
ผู้กำกับฝ่ายศิลป์	ออกแบบและดำเนินการสร้างองค์ประกอบศิลป์ เช่น ฉาก แสง เสียง ผ้า เครื่องแต่งกาย
ผู้กำกับภาพ	ออกแบบภาพ มุมกล้อง และควบคุมคุณภาพของภาพ ทำงานร่วมกับผู้กำกับการแสดง
ฝ่ายกล้องและตัดต่อ	ควบคุมและถ่ายภาพตามที่ผู้กำกับภาพและผู้กำกับกำหนดไว้ บันทึกเสียงการแสดง ตัดต่อและแก้ไขภาพ สร้างเทคนิคภาพ เช่น สีสั่น เสียงประกอบ ฯลฯ
ผู้กำกับดนตรี	ออกแบบและสร้างเสียงประกอบการแสดง ทั้งเสียงบรรยากาศ โฟลีย์ และเสียงประกอบต่างๆ โดยทำงานร่วมกับผู้กำกับ และเป็นไปตามการตีความของผู้กำกับ

1.2 การคัดเลือกบุคลากรและสร้างทีมผลิตการแสดง

จากคุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ที่ออกแบบไว้ นำไปสู่ขั้นตอนต่อมาคือการคัดเลือกบุคลากรเพื่อการสร้างทีมผลิตการแสดง โดยบุคลากรต้องมีคุณสมบัติตรงหรือใกล้เคียงตามที่กำหนดไว้ในเบื้องต้น ผู้สร้างสรรค์ในฐานะผู้อำนวยการผลิตได้ศึกษาข้อมูล ประสบการณ์ และผลงานของผู้ที่จะเข้าร่วมทีม จากนั้นได้ทำการประสาน ทาบทาม และพูดคุยเกี่ยวกับที่มาที่ไปของการสร้างการแสดงเรื่อง *แพร่*

รวมถึงเหตุผลที่ผู้สร้างสรรค์สนใจและทาบตามมาร่วมทีม โดยบุคลากรในตำแหน่งต่างๆ ประกอบด้วย

ตารางที่ 2 การออกแบบและการคัดเลือกบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามคุณสมบัติและตำแหน่งงาน

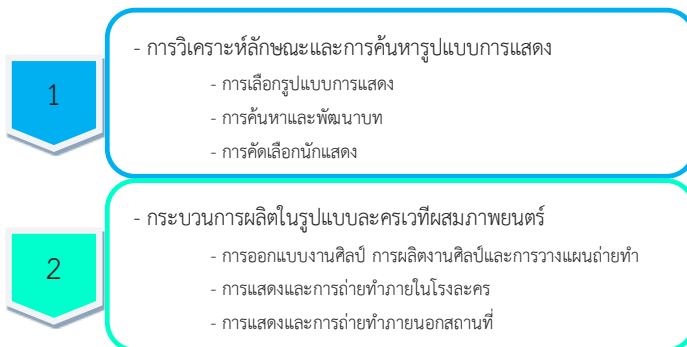
ตำแหน่ง	ชื่อ	คุณสมบัติ
ผู้อำนวยการผลิต	พงษ์ศักดิ์ พิมแพงรัก (หลัก) ศศิวิมล วงศ์วัฒนเดช (ร่วม)	ตรง - ประสบการณ์ในการอำนวยการผลิต วางแผน และควบคุมการผลิตละครเวที โดยมีประสบการณ์ 3 ปี เด่น - สามารถตรวจสอบรายละเอียดและแจกแจงงานให้กับทีมงานทุกฝ่ายได้ - มีทักษะการสื่อสารที่ดี และมีทักษะการประสานทีมที่ดี - มีประสบการณ์ในการดูแลบัญชีการเงินส่วนรวมของชั้นปีการศึกษา
ผู้กำกับการแสดง	พชญ อัครพรหมณ์	ตรง - ประสบการณ์ในการกำกับการแสดงละครเวที ภาพยนตร์ และมินิซีรีส์มากกว่า 10 ปี เด่น - มีทักษะและประสบการณ์ในการสร้างบทละคร/การแสดง
ผู้กำกับฝ่ายศิลป์	นรวิวัฒน์ ชมนิรัตน์	ตรง - ประสบการณ์ในการทำงานละครเวทีและควบคุมดูแลการทำงานศิลป์มากกว่า 5 ปี เด่น - มีทักษะในการออกแบบและจัดทำองค์ประกอบศิลป์ได้หลากหลาย อาทิ เสื้อผ้า อุปกรณ์ประกอบ แต่งหน้า-ทำผม และจัดแสงสำหรับการแสดง
ผู้กำกับภาพ	สุริย์ จุฬากาญจน์	ตรง - ประสบการณ์ในการกำกับภาพยนตร์มากกว่า 10 ปี เด่น - มีความคิดสร้างสรรค์ มีความกระตือรือร้น และสนใจเปิดรับวิธีการใหม่ๆ
ฝ่ายกล้องและตัดต่อ	ธนพล พิมพิชวา	ตรง - ประสบการณ์ในการถ่ายทำภาพยนตร์มากกว่า 5 ปี เด่น - มีความสามารถและประสบการณ์ในการตัดต่อภาพยนตร์ และทำเทคนิคภาพต่างๆ ได้โดดเด่น - มีความคิดสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีความกระตือรือร้นในการทดลองทำงานใหม่ๆ
ผู้กำกับดนตรี	คณาธิป ชูพันธ์	ตรง - ประสบการณ์ในการออกแบบและสร้างเสียงสำหรับภาพยนตร์มากกว่า 10 ปี เด่น - มีความคิดสร้างสรรค์และกล้าทดลองในการสร้างเสียงในรูปแบบใหม่ๆ

ข้อมูลในตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมทีมเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดไว้ครบถ้วน องค์กรที่ดี ในการดำเนินงานจำเป็นที่จะต้องให้บุคลากรได้ใช้สมรรถนะที่มีได้อย่างครบถ้วนทุกมิติ เช่น ผู้กำกับการแสดงทำหน้าที่สร้างบทด้วย หรือฝ่ายกล้องไม่ได้ทำหน้าที่ถ่ายอย่างเดียว แต่ต้องเก็บเสียง และสามารถตัดต่อได้ ซึ่งจะทำให้กระบวนการทำงานลดจำนวนบุคลากรให้น้อยลง ส่งผลต่อการจัดการงบประมาณ และรวมถึงการควบคุมคุณภาพงานให้มีมาตรฐาน และดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว

2. ขั้นตอนระหว่างผลิการแสดง (Production)

2.1 กระบวนการผลิต

กระบวนการผลิต คือ กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานตั้งแต่การคิดวิเคราะห์ลักษณะและรูปแบบของผลงานไปจนถึงการจัดการแสดงสู่สาธารณะ โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

ภาพประกอบที่ 2 กระบวนการผลิต
ที่มา: พงษ์ศักดิ์ ทิมแพงรัก และคนอื่นๆ (2564)

- ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ลักษณะ และการค้นหารูปแบบการแสดง เป็นขั้นตอนตอนวิเคราะห์ลักษณะของการแสดง การวางแผน และกำหนด

ทิศทางของงานการแสดง การพัฒนาเรื่อง และการฝึกซ้อมการแสดง โดยมีการประชุมหารือร่วมกันกับผู้กำกับการแสดง เพื่อวางแผนกระบวนการทำงาน เงื่อนไขของการทำงาน คือ “การทดลองสร้างงาน” ดังนั้น กระบวนการผลิต/สร้างสรรค์ จึงมุ่งเน้นการค้นหาคำคิด แรงบันดาลใจ และพัฒนางาน โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การเลือกรูปแบบการแสดง: เป็นช่วงริเริ่ม โดยผู้กำกับการแสดงตีความประเด็นที่พบจากตัวละครก้านแก้ว ในนวนิยาย เรื่อง *หลงไฟ* แล้วเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ในสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และเวิร์กช็อปผ่านกระบวนการละครตีเวิร์กร่วมกับนักแสดงจนเกิดเป็นตัวละคร “เธอ” และเนื่องด้วยสถานการณ์โควิด-19 ทำให้ไม่สามารถสร้างและนำเสนอการแสดงในรูปแบบละครเวทีได้ จึงเลือกรูปแบบการแสดงที่ยังคงความเป็นละครเวทีไว้ และรูปแบบที่จะเข้าถึงผู้ชมได้โดยไม่ต้องรวมตัวกันที่สถานที่ใดที่หนึ่งเพื่อชมการแสดง ผู้อำนวยการผลิตและผู้กำกับแสดงจึงทดลองสร้างงานในรูปแบบละครเวทีผสมภาพยนตร์

2. การค้นหาและพัฒนาบท: เป็นช่วงการตั้งต้นสร้างเรื่อง และหาวิธีการเล่าเรื่อง โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 2 เดือน ระหว่างเดือนสิงหาคม - เดือนกันยายน บทการแสดงเกิดจากกระบวนการค้นหาในห้องปฏิบัติการแสดง โดยขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการทดลองจึงจำเป็นที่จะต้องใช้เวลาในการพัฒนางาน ผู้อำนวยการผลิตจะต้องคำนึงถึงเวลาในการทำงานของผู้กำกับแสดงในการคิดและพัฒนาบทอย่างเหมาะสม ในขณะเดียวกัน ก็จำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนตารางการทำงานให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถติดตามความคืบหน้า และเร่งรัดกระบวนการได้ โดยกำหนดวันประชุมเพื่อรายงานความก้าวหน้าเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กระบวนการพัฒนาบทมีความก้าวหน้า เป็นไปตามแผนงาน และไม่ให้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตในขั้นตอนนี้

3. การประกาศและคัดเลือกนักแสดง: เป็นขั้นตอนที่ผู้อำนวยการผลิตต้องมีการติดต่อประสานงาน เพื่อจัดหาบุคคลที่จะมาเข้ารับการคัดเลือกเป็นนักแสดงที่เหมาะสมตามตัวละครที่ต้องการในบท โดยการประกาศคัดเลือกนักแสดง ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้วิธีการทาบทามติดต่อผู้ที่มีทักษะการแสดง คือ นักศึกษาวิชา

เอกการละคร และบุคคลทั่วไปที่สนใจการแสดงที่มีทักษะการแสดงเบื้องต้น คือ สามารถเข้าใจตัวละคร และมีความกล้าแสดงออก ในช่วงการคัดเลือกนักแสดงต้องเตรียมการนัดหมายผู้สนใจให้เข้าร่วมการคัดเลือก และนัดหมายผู้กำกับการแสดง เพื่อคัดเลือกนักแสดงที่มีความเหมาะสมกับตัวละคร ในขั้นตอนนี้จะต้องจัดเตรียมสถานที่คัดเลือก จัดเตรียมบท เพื่อใช้ในการคัดเลือก จัดทำเอกสารข้อมูลเบื้องต้นของผู้ที่จะเข้าร่วมคัดเลือก และระหว่างการคัดเลือกต้องบันทึกวิดีโอการคัดเลือกไว้ เพื่อดูซ้ำในการประกอบการตัดสินใจ ในกรณีที่ยังไม่ได้นักแสดงตามที่ผู้กำกับการแสดงต้องการจะต้องทำการเปิดรับสมัครบุคคลที่สนใจเข้ารับการคัดเลือกใหม่ อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม กระบวนการนี้อาจจะเสร็จสิ้นอย่างรวดเร็วในกรณีที่ได้นักแสดงครบจำนวนตามที่กำหนดไว้ หรืออาจจะใช้เวลาค่อนข้างมากในการค้นหานักแสดงให้ครบทุกตัวละคร การจัดการจึงต้องอาศัยความรวดเร็ว และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้แก่ผู้สนใจเป็นวงกว้าง ซึ่งจะทำให้มีนักแสดงที่สนใจเข้าร่วมทดสอบบทการแสดงมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

- ขั้นตอนที่ 2 กระบวนการผลิตการแสดงรูปแบบละครเวทีผสมภาพยนตร์

ขั้นตอนการผลิตเป็นกระบวนการที่มีการทำงานพร้อมกันหลากหลายฝ่าย และมีรายละเอียดของงานค่อนข้างมาก ผู้อำนวยการผลิตต้องติดต่อกับทีมงาน เพื่อประชุมงาน วางแผนการทำงาน แจกแจงงาน และติดตามความคืบหน้าของการทำงานแบบรายวัน โดยรายละเอียดของงานมีดังนี้

1. การออกแบบงานศิลป์ การผลิตงานศิลป์ และการวางแผนถ่ายทำ: เป็นการทำงานเกี่ยวกับการจัดหา จัดสร้าง และการคัดเลือกองค์ประกอบศิลป์ต่างๆ ที่จะปรากฏบนผลงาน มักพบกับปัญหาเรื่องเทคนิค และอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการผลิตงานศิลป์ที่ไม่สามารถหาได้ตามที่ต้องการ เป็นกระบวนการที่ต้องมีการปรับแบบ การจัดหาวัสดุที่มีความใกล้เคียงกับแบบ เพื่อให้สามารถผลิตงานในขั้นตอนต่อไปได้ทันที

2. การแสดง และการถ่ายทำภายในโรงละคร: เป็นขั้นตอนที่ต้องอาศัยการรวมตัว และมีการทำงานร่วมกันหลายฝ่าย ในขั้นตอนนี้ต้องมีการควบคุมดูแล

อย่างทั่วถึง เพื่อให้กระบวนการผลิตเป็นไปอย่างราบรื่น ปัญหาในขั้นตอนนี้ คือ การถ่ายทำที่ไม่สามารถเสร็จได้ทันตามเวลาที่วางแผนไว้ เนื่องด้วยบางครั้งมีความจำเป็นต้องใช้ความละเอียดลออระหว่างการทำ เช่น ผู้กำกับการแสดงต้องการแก้ไขการแสดง ผู้กำกับภาพต้องการเก็บรายละเอียดภาพ หรือมุมภาพใหม่ๆ ดังนั้น เพื่อให้ไม่ให้การถ่ายทำต้องใช้ระยะเวลาเกินกำหนด ผู้อำนวยการผลิตต้องควบคุมเวลา และกระตุ้นเตือนเรื่องเวลาให้ทีมงานทุกคนทราบ โดยต้องแจ้งลำดับของการถ่ายทำ เวลา และจำนวนฉากต่างๆ พร้อมแจกเอกสารคิวถ่ายทำ (Call sheet) รวมถึงตารางการทำงาน (Scene breakdown) ซึ่งต้องออกแบบให้เหมาะสมกับจำนวนฉาก และระดับความยากง่ายของฉากที่จะถ่ายทำ เช่น ฉากที่มีตัวละครจำนวนมาก หรือฉากสำคัญที่ต้องใช้เวลาในการแก้ไขการแสดง ขั้นตอนนี้จึงต้องเป็นการคาดการณ์ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นไว้ล่วงหน้าก่อนเริ่มงาน และเตรียมแผนในการแก้ไขปัญหาแบบทันที โดยเฉพาะการประสานงานกับสถานที่ถ่ายทำ และการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน

3. การแสดง และการถ่ายทำภายนอกสถานที่: เป็นการถ่ายทำที่ต่างออกไปจากการถ่ายในโรงละคร เพราะเป็นการทำงานในพื้นที่จริง ซึ่งจะมีขั้นตอนการขนย้าย และปรับเปลี่ยนสถานที่ในการถ่ายทำตามเหตุการณ์ในเรื่อง ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ “สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในพื้นที่” ในบางกรณีสถานที่ถ่ายทำอยู่ในย่านชุมชนที่มีผู้คนอาศัยหนาแน่นหรือมีรถสัญจรไปมาในบริเวณนั้น ส่งผลทำให้เกิดอุปสรรคระหว่างการถ่ายทำ เช่น บันทึบเสียงไม่ได้ มีรถหรือผู้คนผ่านเข้ามาในเฟรมภาพ แสงไม่เพียงพอ ฯลฯ วิธีการแก้ไข คือ ผู้อำนวยการผลิตต้องประสานงานเพื่อบอกแจ้งให้ผู้คนในบริเวณนั้นทราบ การดำเนินการขอปิดกั้นพื้นที่บางส่วน/บางระยะ เพื่อให้ไม่ได้รับกวนขณะถ่ายทำ หากเป็นปัญหาเรื่องแสง ซึ่งบางฉากจำเป็นต้องใช้แสงธรรมชาติ แต่ขณะถ่ายทำแสงอาจไม่เพียงพอ การแก้ปัญหาคือ การเตรียมอุปกรณ์แสงสำรองเพื่อเพิ่มแหล่งของแสงให้มากขึ้นเพื่อช่วยให้มีแสงสำหรับการถ่ายทำโดยไม่จำเป็นต้องรอแสงธรรมชาติเพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตาม การถ่ายทำนอกสถานที่จำเป็นต้องวางแผนเรื่องเวลาถ่ายทำให้เหมาะสม เช่น การเดินทางของทีม การจัดเตรียม

อุปกรณ์ และการเตรียมตัวของนักแสดง โดยตารางการทำงานต้องระบุเวลาให้ชัดเจน และครอบคลุมการทำงานทุกฝ่าย

3. ขั้นตอนหลังผลิการแสดง (Post-Production)

3.1 กระบวนการการทำงานหลังการผลิต

ในขั้นตอนนี้จะเป็นการทำงานหลังจากที่เกิดการถ่ายทำ โดยจะมีการตัดต่อ และออกแบบเสียงโดยฝ่ายกล้องและตัดต่อ และผู้กำกับดนตรี ซึ่งผู้อำนวยการผลิต จะมีการนัดประชุมทีมงานทุกฝ่ายเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงการแก้ไข ผลงานทุกครั้งจนได้ผลงานที่สามารถถ่ายทอดสู่ผู้ชมได้

- กระบวนการตัดต่อ เริ่มหลังจากถ่ายทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 1 เดือน มีการตัดต่อผลงาน และแก้ไขจำนวนทั้งสิ้น 7 ครั้ง การตัดต่อครั้งแรกจะเป็นการเรียงลำดับภาพตามเรื่องราวในบทละคร ไม่มีเสียงประกอบ หรือเทคนิคอื่นๆ โดยมีการประชุม เพื่อคัดเลือกฉากที่ผู้กำกับการแสดงต้องการ และสื่อสารประเด็นที่ต้องการ จากนั้นการตัดต่อครั้งที่ 2 จะเป็นการตรวจสอบงานตามข้อเสนอแนะ และเพิ่มเสียงประกอบการแสดงเล็กน้อย ผู้กำกับการแสดงได้กำหนดความยาวของผลงานการแสดงไม่เกิน 30 นาที แต่ระยะเวลารวมที่ได้ทั้งสิ้น คือ 50 นาที จึงแก้ไขการตัดต่อครั้งที่ 3 ซึ่งในครั้งนี้มีบางฉากที่ถูกเร่งความเร็วมากเกินไปเนื่องจากเงื่อนไขเรื่องเวลาในการแสดง ทำให้เรื่องราวไม่สามารถสื่อสารความคิดออกมาได้ ผู้กำกับการแสดงจึงตัดสินใจที่จะตัดบางฉากออก เพื่อลดความเร็วของภาพและการเล่าเรื่อง การแก้ไขครั้งที่ 4 และครั้งที่ 5 ผลงานโดยรวมค่อนข้างดี แต่เนื่องจากยังมีบางฉากยังขาดความละเอียดของการแสดงทำให้มีการแก้ไขเทคนิคภาพ โดยเลือกมุมกล้องอื่นๆ ของฉากนั้น

อย่างไรก็ตาม ผู้กำกับการแสดงเห็นว่า หากยังคงระยะเวลา 30 นาที จะไม่สามารถลดความเร็วของภาพและการเล่าเรื่องได้ จึงตัดสินใจให้การแสดงมีความยาวได้เกิน 30 นาที แต่ต้องไม่เกิน 35 นาที ทำให้สามารถเพิ่มรายละเอียดของการแสดงในบางฉากเข้าไปได้ โดยการตัดต่อครั้งที่ 6 ผู้กำกับการแสดงได้ตัดสินใจให้เป็นผลงานชิ้นสมบูรณ์แบบ จึงได้เริ่มการจัดการเทคนิคภาพ เช่น เทคนิคการเชื่อมภาพแต่ละ

เฟรม เทคนิคสี จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการออกแบบ และสร้างเสียงในการแสดง โดยอยู่ภายใต้การทำงานของผู้กำกับดนตรี

- กระบวนการจัดแสดง เริ่มจากการจัดหาสถานที่จัดแสดง เมื่อได้ผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ ผู้อำนวยการผลิตต้องจัดหาสถานที่สำหรับนำเสนอผลงานการแสดง โดยติดต่อประสานงาน และนำเสนอผลงานให้กับผู้บริหารของบริษัท ไฟกัสแอดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด ซึ่งมีพื้นที่สำหรับฉายภาพยนตร์จำนวน 90 ที่นั่ง โดยนำเสนอเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ เช่น ลักษณะของการแสดง เนื้อหา ผู้ชมกลุ่มเป้าหมาย การจำหน่ายบัตร และผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในการจัดแสดงผลงาน และทางบริษัทได้ตอบรับให้ใช้พื้นที่ในการจัดแสดง เนื่องจากผลงานการแสดงมีคุณภาพเหมาะสมแก่การนำเสนอต่อผู้ชม

ภายหลังการประชาสัมพันธ์การจัดแสดง ได้มียอดการจำหน่ายบัตรมากกว่า 100 ที่นั่ง แต่เนื่องจากเกิดการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่รุนแรงขึ้นในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 - มกราคม พ.ศ. 2565 ส่งผลให้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดแสดงจากโรงภาพยนตร์ไปเป็นการแสดงผ่านออนไลน์ในกลุ่มปิด Facebook ซึ่งมีความสะดวกมากขึ้น

ภาพประกอบที่ 3 กลุ่มปิด Facebook ช่องทางรับชมผ่านรูปแบบออนไลน์
ที่มา: พงษ์ศักดิ์ พิมแพรงรัก และคนอื่นๆ (2564)

- การออกแบบสื่อ และการประชาสัมพันธ์ มุ่งสื่อสารการตลาด โดยนำเสนอภาพการแสดงที่มีความเป็นสากลจึงทำให้ได้ภาพโปสเตอร์การแสดงดังที่ปรากฏในภาพที่ 4 โดยมาจากการตีความตามแนวคิดของเรื่อง โปสเตอร์ชิ้นแรกนี้เป็นที่

สนใจของกลุ่มผู้ชมเป้าหมายอย่างมาก แต่เมื่อนำเสนอต่อผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของบริษัท โฟกัสแอดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด ก็ได้รับข้อเสนอแนะให้มีโปสเตอร์ที่สื่อสารกับผู้ชมคนไทย โดยนำเสนอให้เห็นข้อมูลต่างๆ เช่น ตัวละคร แนวการแสดง และภาพรวมของเรื่องราวแบบตรงไปตรงมา และไม่ต้องตีความผ่านภาพ จึงทำให้ได้ภาพโปสเตอร์ตามที่ปรากฏในภาพประกอบที่ 5

ภาพประกอบที่ 4 การออกแบบสื่อโปสเตอร์ เรื่อง แพร่ง (Intersection)
ที่มา: พงษ์ศักดิ์ พิมพ์แพงรัก และคนอื่นๆ (2564)

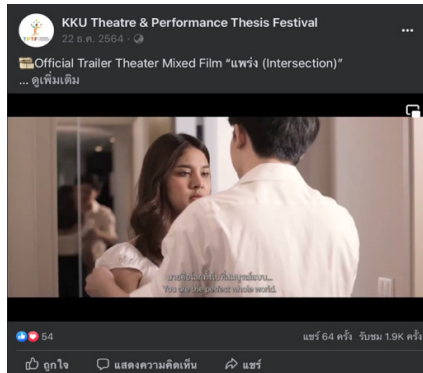

ภาพประกอบที่ 5 การออกแบบสื่อโปสเตอร์ เรื่อง แพร่ง (Intersection)
ที่มา: พงษ์ศักดิ์ พิมพ์แพงรัก และคนอื่นๆ (2564)

- นอกจากนี้ ยังได้จัดทำตัวอย่างผลงานในรูปแบบวีดิทัศน์ขนาดสั้น เพื่อนำเสนอผลงานการแสดงให้มีความน่าสนใจ น่าติดตาม และทำให้ผู้ชมต้องการรับชมการแสดง โดยเลือกบางฉากจากการแสดง มาร้อยเรียงใหม่ การใช้ดนตรีประกอบที่ช่วยสื่อสารอารมณ์ และบรรยากาศของการแสดง พร้อมทั้งใช้คำบรรยายใต้ภาพทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

ภาพประกอบที่ 6 คิวอาร์โค้ดสำหรับรับชมตัวอย่างภาพยนตร์
ที่มา: พงษ์ศักดิ์ พิมแพงรัก และคนอื่นๆ (2564)

ภาพประกอบที่ 7 ตัวอย่างผลงาน
ที่มา: พงษ์ศักดิ์ พิมแพงรัก และคนอื่นๆ (2564)

- ช่องทางการประชาสัมพันธ์ และการจัดแสดง : เลือกใช้ช่องทางออนไลน์ Facebook Fan page KKU Theatre & Performance Thesis Festival ที่มีผู้ติดตาม 2,384 บัญชี และ Line Official ที่สร้างขึ้นมา เพื่อใช้สำหรับการจอง

ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2566

บัตร และติดต่อกับผู้ที่สนใจ ในส่วนการจัดแสดงได้เลือกใช้กลุ่มปิด Facebook เพื่อถ่ายทอดสดการแสดง เพราะสามารถแยกกลุ่มตามวันที่ผู้ชมต้องการชมได้ โดยไม่รบกวนผู้ชมที่ต้องการชมในวันอื่นๆ และสามารถจำกัดความเป็นส่วนตัวให้เฉพาะผู้ที่จ่ายเงินเพื่อเข้าชม ซึ่งปัญหาสำหรับการถ่ายทอดสดผ่าน Facebook คือ คุณภาพของสัญญาณอินเทอร์เน็ตส่งผลให้คุณภาพของภาพไม่คมชัด อีกทั้งอุปกรณ์ถ่ายทอดสดไม่ได้เป็นอุปกรณ์ เพื่อการถ่ายทอดสดโดยเฉพาะ ส่งผลต่อคุณภาพของภาพที่ปรากฏ ผู้สร้างสรรค์แก้ไขปัญหาด้วยการเปลี่ยนอุปกรณ์ในการส่งสัญญาณใหม่ และเลือกใช้อินเทอร์เน็ตมีความเร็วสูง ส่งผลให้การแสดงมีคุณภาพมากขึ้น

3 .2 การประเมินผลหลังการแสดง

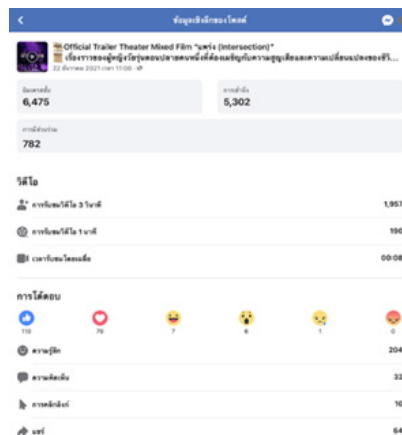
การแสดงเรื่อง แพร่ง (Intersection) มีความยาว 31.30 นาที เปิดให้รับชมผ่านรูปแบบออนไลน์ในกลุ่มปิด Facebook เป็นเวลา 3 วัน ตั้งแต่วันที่ 14 - 16 มกราคม พ.ศ. 2565 วันละ 1 รอบ รวมเป็นจำนวน 3 รอบ มีผู้เข้าชมรวมทั้งหมด 151 คน ซึ่งเป็นไปตามจำนวนที่คาดการณ์ไว้ ทั้งนี้ หลังการแสดงได้ทำการประเมินผลความพึงพอใจจากผู้ชม โดยแบ่งเป็น 2 วิธี ได้แก่ แบบสอบถาม และเสวนาหลังการแสดง โดยจัดขึ้นในรอบวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2565 เวลา 18.00 น. เพื่อแลกเปลี่ยนมุมมอง ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่มีต่อผลงาน โดยสามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

- คุณภาพของผลงาน ผู้ชมสะท้อนว่า ผลงานมีคุณภาพที่สามารถพัฒนาต่อเป็นผลงานขนาดใหญ่และเต็มรูปแบบได้ ซึ่งสำหรับการทำงานในทีมขนาดเล็กนับได้ว่า สามารถสร้างผลงานการแสดงได้อย่างมีคุณภาพ โดยสังเกตเห็นได้จากองค์ประกอบต่างๆ เช่น มุมภาพที่มีสวยงาม การคิดและเลือกมุมมองในการนำเสนออย่างดี องค์ประกอบเสียงที่ส่งเสริมอารมณ์ของแต่ละสถานการณ์ได้เป็นอย่างดี นักแสดงที่สามารถถ่ายทอดอารมณ์ได้ดีจนทำให้ผู้ชมสามารถติดตามได้ ถึงแม้ว่าการแสดงจะมีระยะเวลาที่สั้น แต่มีความละเอียดในการสร้างสรรค์ผลงานให้มีคุณภาพ
- สื่อและการประชาสัมพันธ์ ผ่านช่องทางออนไลน์ใน Facebook Fan page KKU Theatre & Performance Thesis Festival สามารถเข้าถึงคนดูได้เป็นอย่างดี โดยโปสเตอร์รูปแบบไทยที่เห็นใบหน้าของนักแสดงหลัก มีผู้สนใจแสดงความ

รู้สึก 331 ครั้ง การแบ่งปัน 82 ครั้ง และมียอดผู้เข้าชม 13,849 ครั้ง และตัวอย่างการแสดงผลผู้สนใจแสดงความรู้สึก 204 ครั้ง การแบ่งปัน 64 ครั้ง และมียอดผู้เข้าชม 5,302 ครั้ง

ภาพประกอบที่ 8 ข้อมูลการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบโปสเตอร์
ที่มา: พงษ์ศักดิ์ พิมแพนรัก และคนอื่นๆ (2564)

ภาพประกอบที่ 9 ข้อมูลการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบวิดีโอตัวอย่าง
ที่มา: พงษ์ศักดิ์ พิมแพนรัก และคนอื่นๆ (2564)

สรุปผลและอภิปรายผลงานสร้างสรรค์

การสร้างสรรคการแสดงผลแบบละครเวทีผสมภาพยนตร์เรื่อง *แพรง (Intersection)* เป็นการผสมผสานวิธีการทำงานการแสดงที่แตกต่างกัน วิธีการผลิต และขั้นตอนการสร้างสรรคต้องดำเนินควบคู่กันไปทั้ง 2 ลักษณะ กลวิธีจัดการจัดการการผลิตที่ได้จึงเป็นการออกแบบหลักคิด และการปฏิบัติที่มีความเหมาะสมกับกระบวนการผลิตการแสดง โดยมีเงื่อนไขสำคัญ คือ การดำเนินงานผลิตการแสดงภายใต้มาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งเน้นปริมาณทีมงานที่มีขนาดเล็ก ทำให้การดำเนินงานในครั้งนี้มีจำนวนบุคลากรในทีมไม่เกิน 7 คน (ไม่รวมนักแสดง)

ข้อเด่นของการมีจำนวนบุคลากรในทีมไม่มาก คือ ทุกคนได้ใช้ทักษะและศักยภาพของตนในการดำเนินงานได้อย่างเต็มขั้น เช่น การกำกับ การสร้างบท การถ่ายภาพและตัดต่อ การออกแบบองค์ประกอบศิลป์ และการสร้างเสียงในการแสดง โดยสามารถกำกับ ควบคุม และติดตามกระบวนการทำงานให้มีคุณภาพได้ตามที่คาดหวังไว้

ในอีกด้านหนึ่ง การจัดการการผลิตแบบทีมขนาดเล็กยังเหมาะกับวิธีการทำงานการแสดงในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโควิด-19 เนื่องจากมีจำนวนบุคลากรในทีมไม่มาก ส่งผลให้การดูแล ป้องกัน และควบคุมการแพร่ระบาดได้ดี รวมถึงกระบวนการทำงานจะมีความคล่องตัวสูง เนื่องจากสามารถสื่อสารภายในทีมได้อย่างรวดเร็ว ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างทันที่ที่ตลอดจนการควบคุมงบประมาณและค่าใช้จ่ายให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ส่วนข้อที่เป็นจุดที่ต้องประเมินความเสี่ยง คือ ระยะเวลาการทำงานที่ไม่สอดคล้องหรือเหมาะสมกับหน้าที่แต่ละฝ่าย เช่น การถ่ายทำ การแก้ไขผลงานตัดต่อ ซึ่งหากกำหนดระยะเวลาน้อยเกินไปอาจจะทำให้ได้ผลงานที่คุณภาพต่ำ ขณะเดียวกัน หากให้เวลามากเกินไปก็จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการในขั้นตอนถัดไป

กลวิธีจัดการการผลิตในครั้งนี้เป็น “การผลิตแบบมีส่วนร่วมของทีม” ซึ่งต้องอาศัยทักษะและประสบการณ์แบบเต็มสมรรถนะของบุคลากรในทีมเพื่อการขับเคลื่อนอย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนสำคัญ คือ 1. การเตรียมความพร้อมก่อนการผลิตการแสดง (Pre-Production) ในขั้นนี้จะมุ่งเน้นไปที่การวิเคราะห์

ลักษณะของรูปแบบของงาน การกำหนดบทบาท การสร้างทีม และออกแบบการทำงานในทีมรวมไปถึงการค้นหาและพัฒนาบท ขั้นตอนที่ 2. ขั้นตอนระหว่างผลิตรายการ (Production) จะต้องผลิตงานสำหรับการออกกองถ่าย และงานในโรงละคร การออกแบบและผลิตงานศิลปะเกิดขึ้นในช่วงนี้ พร้อมกับ การถ่ายทำทั้งในและนอกสถานที่ และสุดท้ายขั้นตอนที่ 3. ขั้นตอนหลังผลิตรายการ (Post-Production) เป็นช่วงที่ออกแบบเสียง ตัดต่อวิดีโอ การผลิตชิ้นงานสำหรับการประชาสัมพันธ์ และการจัดหาสถานที่สำหรับนำเสนอผลงาน รวมถึงการประเมินผลหลังการปฏิบัติการจัดการการผลิต

ดังนั้น ผู้อำนวยการผลิตจะต้องทราบถึงลักษณะของงานการแสดง หรือความเฉพาะของรูปแบบ การแสดงที่กำลังจะจัดสร้างหรือผลิตออกสู่ผู้ชม อันเป็นหัวใจสำคัญของการกำหนดทีม การวางแผน ประเมินระยะเวลาในการสร้าง และพัฒนางานแต่ละขั้นตอนให้เหมาะสมกับบุคลากรในทีม รวมถึงการกำกับติดตาม และสังเกตการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้า หรืออุปสรรค และปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงานของแต่ละฝ่าย โดยผู้อำนวยการผลิตแบบมีส่วนร่วมของทีมจะต้องมองเห็นภาพรวมของงานอย่างครอบคลุม ทราบปัญหาและแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด และขับเคลื่อนงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันการจัดการการผลิตแบบมีส่วนร่วมของทีม เป็นอีกหนึ่งกลวิธีการจัดการการผลิตการแสดงที่เน้นความผสมผสาน และการใช้สมรรถนะของบุคลากรในทีมอย่างคุ้มค่า ซึ่งในการผลิตรายการแสดงยังมีตัวแปรอยู่อีกมาก โดยเฉพาะปัจจัยด้านงบประมาณการลงทุน ด้านทรัพยากรบุคคล รสนิยม และความชื่นชอบของผู้บริโภค รวมถึงด้านความปลอดภัยในการทำงานภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ที่กำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

บทความนี้นำเสนอผลการศึกษาจากการปฏิบัติงานทางด้านการแสดงในสายงานการผลิตการแสดง ซึ่งเป็นการทดลองหาวิธีการจัดการกระบวนการผลิตที่เหมาะสมกับการแสดงในรูปแบบละครเวทีผสมภาพยนตร์ภายใต้สถานการณ์การ

แพร่ระบาดของโควิด-19 ผู้สร้างสรรค์ได้ออกแบบ ทดลองปฏิบัติ และวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ โดยมีข้อเสนอแนะสำหรับกลวิธีจัดการการผลิตในครั้งนี้ ดังนี้

1. งบประมาณยังคงเป็นข้อจำกัดหลักที่ส่งผลต่อคุณภาพของอุปกรณ์และตัวผลงาน
2. หากกระบวนการผลิตจากผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญ อาจส่งผลต่อการออกแบบกระบวนการในหลายด้าน อาทิ ด้านเวลา ด้านงบประมาณ ด้านการใช้เทคนิคและอุปกรณ์
3. กรณีที่จำเป็นต้องมีบุคลากรในทีมมากกว่า 7 คน อาจส่งผลต่อการจัดการงบประมาณ การกำกับ ควบคุม และติดตามคุณภาพผลงาน
4. หากกระบวนการผลิตมุ่งเสนอการแสดงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง จะสามารถลดต้นทุนการผลิต และกระชับเวลาในการสร้างสรรค์ได้มากขึ้น
5. ผู้ที่สนใจงานทางด้านการจัดการกระบวนการผลิตการแสดง สามารถนำกลวิธีที่ผู้สร้างสรรค์ได้ค้นพบนี้ไปพัฒนา ปรับปรุง และต่อยอดในรูปแบบที่เหมาะสมกับงานตนเองต่อไปได้

เอกสารอ้างอิง

- จิราวดี บุญปวง, ปาริฉัตร จันทัพ, และขวัญชนก นัยจริญ. (2562). หลงไฟ: การวิเคราะห์ตัวละครโดยใช้ทฤษฎีลำดับขั้นแรงจูงใจของอับรามฮัม มาสโลว์. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา**, 7(1), 101-122.
- ชูโรมาน เวศยาภรณ์. (2541). **งานฉากละคร 1**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณวดี เศรษฐเมธีกุล. (2558). การบริหารจัดการละครเวทีอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ ทางด้านอีเว้นท์แมนเนจเม้นท์. **ศิลปกรรมสารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**, 10(1), 55-80.

- ศิญาภัทร์ พิระอดิวัฒน์. (2560). การฝึกงานในหัวข้อการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ผู้ช่วยโปรดิวเซอร์ภาพยนตร์. ปทุมธานี : ภาควิชาภาพยนตร์และภาพถ่าย คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พงษ์ศักดิ์ พิมแพนรัก, ศศิวิมล วงศ์วัฒนเดช, และพชญ อัครพราหมณ์. (2564). ภาพกระบวนการสร้างสรรค์การแสดงเรื่อง แพร่ง (Intersection) [รูปภาพ]. ขอนแก่น: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พชร อาษาศรัย. (2563). การศึกษาหน้าที่ของผู้ควบคุมการผลิต (Production Manager) ให้เหมาะสมกับรูปแบบการจัดแสดงละครเวทีในประเทศไทย. ศิลปกรรมสาร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 13(2), 23-52.
- พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน. (2564). ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนด การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ฉบับที่ 30. ราชกิจจานุเบกษา, 138(ตอนพิเศษ 173ง), 1-7.
- แพร่ง (Intersection). (2564). Intersection theatre mixed film. [สูจิบัตร]. ขอนแก่น: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Dean, P. (2012). *Production Management: Making shows happen*. Wiltshire: Crowd Press.